

PROGRAMMA STADSCULTUUR

Inleiding

Stadscultuur staat voor alle facetten die bijdragen aan het levendig maken van de stad (wijk) voor de bewoners van Rotterdam. Stadscultuur is datgene wat herkenbaar is voor Rotterdam (wijk) en wat de stad uitademt. 'Cultuur' staat hierin niet alleen voor de culturele instellingen die een stad herbergt, maar stadscultuur gaat ook over welk type horeca bij onze cultuur past, welke bestaande iconen we kunnen of moeten versterken én de vraag welke evenementen bij onze stadscultuur passen om de stad levendig te maken voor bewoners. Ook gebiedsontwikkelingsvraagstukken komen hierbij aan de orde. De opgave voor Stadscultuur is:

“Bepaal op basis van de identiteit per wijk/deelgebied wat de stadscultuur is of zou moeten zijn en kijk integraal naar de verschillende deelgebieden (hotel, horeca, detailhandel, buitenruimte) hoe we de stad levendig kunnen maken en leefbaar kunnen houden voor bewoners en bezoekers.”

Met andere woorden: onder Stadscultuur wordt verstaan het ontwikkelen van de stad (wijk) als een vitale kwaliteitsplek voor ontmoeting, verblijf en vermaak om zodoende een essentiële bijdrage te leveren aan de Rotterdamse quality of life, met oog voor een goede balans tussen rust en reuring.

Analyse

Deelgebieden en wijken verschillen van elkaar. Ze hebben hun eigen identiteit. Het programma Stadscultuur neemt deze identiteit als uitgangspunt om meerwaarde te bewerkstelligen, een plus te realiseren. Dit kan alleen wanneer per deelgebied of wijk eerst een analyse wordt gemaakt, een wijkprofiel (vergelijkbaar met het Zakboekje Binnenstad) waarin de belangrijkste data van een gebied of wijk in kaart zijn gebracht. In zo'n profiel komt een aantal van de hieronder genoemde thema's en sub thema's aan de orde, waaronder bijvoorbeeld bevolkingssamenstelling, type huishoudens, nabijheid en bereikbaarheid van voorzieningen (waaronder wijkgebouwen, bibliotheken, culturele instellingen), iconen, horeca, evenementen en gebiedsontwikkelingen.

Met het wijkprofiel in de hand wordt vervolgens actie ondernomen. In nauwe samenwerking met bewoners, ondernemers en andere stakeholders (waaronder ook gebieds- en wijkorganisaties en de cultuurscouts) wordt bepaald aan welke knoppen moet worden gedraaid om de gewenste – duurzame - meerwaarde voor de wijk te bereiken.

Thema's

Het programma Stadscultuur hanteert een integrale manier van werken. Maatwerk is het uitgangspunt. Deze integrale aanpak bestaat uit vijf hoofdthema's (en daaraan gekoppelde sub thema's) die zoveel mogelijk in onderling verband worden toegepast:

- Verdichten (waaronder wonen, werkgelegenheid en ruimtegebruik)
- Robuust (waaronder licht en geluid, groen, afval, voorzieningen)
- Verplaatsen (waaronder fietsen, ov, auto, lopen, sport, toerisme, wayfinding en distributie)
- Ontmoeten (waaronder plekken, evenementen, verblijven, experiment en tijdelijkheid, archetypen gebruikers)
- Identiteit (waaronder samenstelling huishoudens, werkgelegenheid en shoppen)

De vijf genoemde thema's vormen de basis voor de wijkprofielen.

Stadscultuur kan daarmee in grote lijnen worden omschreven als een samenhangend pakket van aandacht, ingrepen en activiteiten dat bijdraagt aan en voorwaarden schept voor een aantrekkelijke woonomgeving, met een zorgvuldige balans tussen levendigheid en leefbaarheid.

Samenhang

Stadscultuur staat, zo blijkt ook al uit de vijf hoofdthema's, nooit op zich. De horeca gebiedsplannen, de visie Toerisme 'Te gast in Rotterdam' en het Beleidskader Evenementen 2019 hebben effect op meerdere gebieden en wijken.

Toerisme

De visie Toerisme 'Te gast in Rotterdam' hanteert vier hoofdthema's (authenticiteit, duurzaamheid, leefbaarheid en lokale economie) en onderscheidt veertien daarmee samenhangende handelingsperspectieven. Deze thema's en perspectieven zijn in wisselende mate ook van toepassing op de gebieden en wijken waar het programma Stadscultuur wordt ingezet.

Vanuit zowel Stadscultuur als toerisme kunnen – mede op basis van (de spreiding van) evenementen en horeca - prioritaire gebieden worden aangewezen voor verdere ontwikkeling. Denk bijvoorbeeld aan Rotterdam Zuid en de ook in het coalitieakkoord specifiek genoemde kleine kernen (zoals de toeristisch recreatieve ontwikkeling in Hoek van Holland). Voor elke wijk/elk gebied moet worden bepaald wat de gewenste ontwikkeling is, zodat op basis van het wijkprofiel maatwerk kan worden geboden. Evenementen kunnen worden ingezet om bepaalde gebieden op de kaart te zetten én bij te dragen aan spreiding.

Beleidskader Evenementen

Met de groei van de stad komen ook de bestaande evenementenlocaties onder druk te staan, terwijl het initiatief voor evenementen en de omvang van evenementen vanwege succes toeneemt.

We zijn nu op een kantelpunt gekomen waarbij op sommige plekken de grenzen van leefbaarheid bereikt zijn. Deze ontwikkelingen noodzaken tot het maken van keuzes op het gebied van evenementen én het vinden van nieuwe evenementenlocaties om een juiste balans te vinden tussen de dynamiek van de stad en leefbaarheid voor bewoners en ondernemers.

Daarbij willen we het succes vasthouden en uitbouwen. We zien daartoe kansen in relatie tot onze ambities op het gebied van toerisme en stadscultuur.

Het creëren van waardevolle ontmoetingen en een authentiek aanbod voor onze bewoners staan daarin centraal. In het eerder dit jaar vastgestelde Beleidskader Evenementen onderscheiden wij vier doelstellingen:

1. De Rotterdamse evenementen bieden samen een aantrekkelijk vrijetijdsaanbod voor alle Rotterdammers.
2. We vinden een goede balans tussen levendigheid en leefbaarheid.
3. Vergroten maatschappelijk en economisch rendement.
4. Versterking (inter)nationale profiel van de stad.

In het coalitieakkoord is aangekondigd te zoeken naar nieuwe locaties om evenementen beter te kunnen spreiden over de stad. Hiervoor is een quickscan uitgevoerd naar nieuwe locaties. Van de geïnventariseerde potentiële locaties wordt een selectie gemaakt op basis van grootte, geschiktheid (ondergrond, bereikbaarheid, veiligheid) en sfeer (betekenisvol, Rotterdams). Deze locaties krijgen prioriteit in het vervolgonderzoek. De zoektocht naar nieuwe locaties hoeft zich niet te beperken tot pleinen en lege ruimte. Een groeiende en verdichtende stad vraagt om creatieve oplossingen ten aanzien van de verschillende claims op ruimte. Evenementen maken per definitie slechts tijdelijk gebruik van de openbare ruimte en kunnen daarom goed worden gecombineerd en ingepast op plekken met andere functies zoals wegen, markten, parken, rivier(oevers), daken of sportvoorzieningen, zodat er voor evenementen geen permanent beslag op de schaarse (openbare) ruimte gelegd hoeft te worden. Hierdoor wordt de stad flexibeler, wordt de ruimte effectiever gebruikt, worden festivals beter gespreid en kan milieuwinst geboekt worden.

Straten en pleinen

Behalve de zoektocht naar nieuwe locaties voor evenementen of inpassing op plekken met andere functies willen wij ook de programmering op straten en pleinen intensiveren, te beginnen in die wijken en gebieden waar het programma Stadscultuur actief is én rond pleinen waar culturele instellingen gevestigd zijn, culturele opleidingen of individuele kunstenaars.

Doel van deze laagdrempelige programmering kan, naast het brengen van levendigheid in wijken, ook doelgroepenverbreding zijn. Voor het aanbod denken wij aan een breed scala, waaronder theater, dans, muziek en spoken word.

Werkwijze

Van alle Rotterdamse wijken is, met de meest recente wijkagenda's in de hand, het profiel bepaald. Per wijk zijn data verzameld over: aantal inwoners, leeftijd, culturele achtergrond, inkomen, werkstatus, leefstijlen, bouwopgave, percentage eigendom/huur woningen, gezinssamenstelling, opleidingsniveau, sportdeelname, woontevredenheid, voorzieningen, veiligheid, afval, geluid, OV, fietsen, toeristen, ontmoetingsplekken, evenementen en parken. Dit is samengevat inzichtelijk gemaakt in een bestand (zie aparte bijlage).

Op basis van de verzamelde data is voor alle wijken een score bepaald, met een speciaal oog voor de kansen op het gebied van evenementen, horeca en toerisme. In deze toets zijn daarnaast de thema's ontmoeten, verblijven, verbinden, verdichten en vergroenen als uitgangspunt genomen. Of, vertaald naar de schijf van vijf van de Omgevingsvisie: inclusief, productief, circulair, gezond en compact.

Onder toets wordt hier verstaan het antwoord op de vraag hoe hoog (of laag) een wijk op deze thema's scoort. Is de score hoog dan kan worden besloten er een kleine inspanning op een of meer van de thema's aan toe te voegen om de wijk op een nog hoger niveau te brengen. Dan is één plus één al snel drie. Is de score laag dan kan worden besloten zwaarder op een mix van de thema's in te zetten om achterstand op een of meer gebieden weg te werken.

Een bijkomende reden om van alle wijken/gebieden van Rotterdam het profiel te analyseren is de behoefte van de afdeling Cultuur scherper inzicht te krijgen in de wijken om een deel van de middelen nog meer gericht in te kunnen zetten. Daarnaast hebben ook Rotterdam Festivals, Cultuur Concreet, het KCR en het Jeugdfonds Cultuur te kennen gegeven in geval van openbaarmaking graag van de wijkprofielen gebruik te willen maken omdat het een hulpmiddel kan zijn bij de spreiding van evenementen over de stad én voor het versterken van bereik en inclusiviteit.

Vraagstelling

Op grond van het wijkprofiel kan per wijk worden bepaald of, hoe, wanneer en in welke mate Stadscultuur wordt ingezet. Op basis van de analyse kunnen op voorhand onder meer de volgende vragen worden beantwoord:

- Is de bestaande identiteit zoals gewenst of behoeft het verbetering?
- Welk effect willen we dat Stadscultuur heeft op bijvoorbeeld de economie, leefbaarheid, ecologie en identiteit van de wijk?
- Wat is daar in deze wijk voor nodig en wat juist niet?

- Welke ontwikkelingen moeten we daarvoor stimuleren en wat moeten we zien te voorkomen?
- Hoe bewaken we de balans tussen buurtgevoel en herontwikkeling?
- Hoe zorgen we dat de samenhang met andere programma's (waaronder toerisme, evenementen, horeca, architectuur, ontmoeten, verblijven, verbinden, verdichten en vergroenen) en collega's (Veilig, Cultuur, Stadsontwikkeling, Stadsbeheer) op stedelijk en lokaal niveau maximaal is en hoe organiseren we de best mogelijke samenwerking met bewoners, de gebiedscommissies en gebiedsnetwerkers?

Planning

De profielen van alle Rotterdamse wijken zijn in een apart bestand beschikbaar. Daarmee loopt deze analyse van de wijken in de pas met de visies Evenementenbeleid, Toerisme en Cultuur op Zuid.

Duur

Het programma Stadscultuur kent een looptijd tot einde 2022.

In 2019 is in twee wijken, Historisch Delfshaven en de Afrikaanderwijk, met de aanpak Stadscultuur begonnen.

Met ingang van januari 2020 worden hier Hoek van Holland en het Oude Noorden aan toegevoegd.